

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/2/2018
Identifikačné číslo spisu: 6110011036
Dátum vydania rozhodnutia: 01.08.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6110011036.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí konanom 1. augusta 2018 v Bratislave, v trestnej veci obvineného N. Z., pre obzvlášť závažný zločin prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d), ods. 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona o dovolaní obvineného N. Z. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 2To/56/2015 z 13. augusta 2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného N. Z. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 1T/96/2010 z 13. septembra 2013 bol obvinený N. Z. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu prevádzachstva podľa § 355 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d), ods. 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona, ktorého sa dopustil tak, že

- v úmysle získavať finančnú výhodu na území Slovenskej republiky pôsobia vzájomne voľne kooperujúce organizované skupiny prevádzachov (medzi ktorých patrí skupina obvinených T. Y. a spol.) s presne určenou deľbou práce a určenými úlohami jednotlivých členov, ktoré v súčinnosti so skupinami v zahraničí organizovali pre osoby najmä z Indie, Bangladéša, Srí Lanky, Pakistanu a iných národností, ich nedovolené prekročenie územia Slovenskej republiky z Ukrajiny a Maďarskej republiky, následne ich nechávali zadržať políciou Slovenskej republiky ako žiadateľov o azyl, alebo ukrývali na rôznych miestach v tzv. skladoch, tu utečencov oslovovali jednotliví členovia skupín tzv. kontraktori, ovládajúci jazyk príslušnej komunity, ktorí dohodli s migrantom za prevoz do cieľovej krajiny sumu v priemere od 600,- do 1400 USD, následne hlavný predstaviteľ skupiny organizoval prevoz migrantov motorovými vozidlami s vodičmi slovenskej národnosti, alebo prostriedkami hromadnej dopravy z územia Slovenskej republiky do cieľových krajín, najmä do Talianska, Anglicka, Nemecka, následne sa mená vopred určených členov skupiny prichádzali platby za vykonaný prevoz cez bankové inštitúcie (D., U. banka, G. pošta) prostredníctvom bankovej služby P. O., kde následne boli peniaze rozdeľované jednotlivým členom, ktorí sa na realizácii prevozu zúčastňovali, pričom voľná kooperácia spočívala v poskytovaní

služieb vlastného kontraktora druhej skupine, v posunutí migrantov inej skupine za určitý poplatok, ako aj poskytnutie voľných miest vo vlastnom sklade druhej skupine a poskytovanie vodičov v prípadoch, keď druhá skupina nemala vodiča k dispozícii takýmto spôsobom, že I. M. a I. G. v období od 9. januára 2007 zorganizovali skupinu s presne určenou deľbou práce a úlohami jednotlivých členov, ktorá zabezpečuje prechody migrantov prevažne z Rumunska a Maďarska na územie Slovenska v súčinnosti so skupinami pôsobiacimi na územiach uvedených štátov, pričom I. M. ako hlavný organizátor (pracujúci v skupine do 15. novembra 2008) a N. Z. sa osobne kontaktovali s migrantmi už na území Maďarska, následne cestou zatiaľ nestotožnenej osoby, taxíkmi, zabezpečovali prevoz migrantov na územie Slovenskej republiky, kde ich do 15. novembra 2008 ukrývali v sklade na Dolných Honoch, blízkosti bytovky zvanej „Pentagon“, kde obslužné práce, ako zabezpečenie stravy, doprovod k vozidlám, vykonával C. Y., ktorý po vzatí do väzby I. M., začal pracovať pre skupinu okolo T. Y. a hlavnú úlohu v skupine prevzal I. G., ktorý získal do skupiny R. Z. I., ktorý zabezpečoval úkryt prichádzajúcich migrantov na nestotožnenom mieste v Dunajskej Strede a Gabčíkove, tu ako aj v utečeneckých táboroch, nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky, migrantov oslovovali kontraktori H. G. a Q. O. (dočasné odloženie vznesenia obvinenia podľa § 205 Trestného poriadku), títo dohodli sumu za ich prevoz do cieľových krajín Európskej únie, najmä Talianska, následne I. G. a R. Z. I. zabezpečili prevoz najmenej 100 migrantov mimo územia Slovenskej republiky motorovými vozidlami s vodičmi neznámej totožnosti, za čo zinkasovali sumy najmenej 60.000,- USD, v prepočte suma 40.930,- Eur.

Za to bol obvinenému N. Z. uložený, podľa § 355 ods. 4 Trestného zákona v spojení s § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 a ods. 8 Trestného zákona, § 46 Trestného zákona, nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov. Podľa 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona na výkon trestu odňatia slobody súd menovaného zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Zároveň bol obvinenému uložený trest vyhodenia na 10 rokov postupom podľa § 65 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona.

Proti označenému rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Banskej Bystrici, uznesením sp. zn. 2To/56/2015 z 13. augusta 2015 zamietol ako nedôvodné postupom podľa § 319 Trestného poriadku.

Proti tomuto uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici podal obvinený, prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného poriadku, pretože: „v konaní pred prvostupňovým, ako aj pred odvolacím súdom, bolo zásadným spôsobom porušené moje právo na obhajobu. Oba súdy vec prejednali v mojej neprítomnosti a podľa § 358 ods. 1 Trestného poriadku vykonali konanie proti ušlému“.

V odôvodnení dovolania obvinený namietal, že prvostupňový aj odvolací súd, počas konania zjavne pochybili, keď voči nemu začali konanie proti ušlému bez toho, aby na takéto konanie boli splnené zákonné podmienky. Obidva súdy v rámci prvostupňového aj odvolacieho konania porušili jeho právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom.

V ďalšom argumentoval nasledovne: „V dôsledku toho, že mi súdy svojimi rozhodnutiami odňali možnosť, aby som sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, som nemohol pred súdom uviesť skutočnosti, ktoré vyvracajú obvinenia, ktoré boli voči mne vznesené. Ja som od počiatku trestného konania tvrdil, že som sa nedopustil skutku, pre ktorý som stíhaný a že žiadne z dôkazov predložených v tomto trestnom konaní ma zo spáchania trestnej činnosti neusvedčujú. Neexistuje žiadny priamy dôkaz, ktorý by ma zo spáchania tejto trestnej činnosti usvedčoval. Tak súd prvého stupňa, ako aj súd odvolací, vykonané dôkazy hodnotili len v môj neprospech a to napriek tomu, že závery dokazovania vzbudzujú vážne pochybnosti, nevykonali dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre spravodlivé rozhodnutie v merite veci, pričom svoje skutkové závery opreli výlučne o výpoveď spoluobžalovaných a podporne o výstupy informačno - technických prostriedkov bez toho, aby sa

akokoľvek vysporiadali s mojou obhajobou, ako aj s pochybnosťami o hodnovernosti osôb, ktoré ma mali z údajnej trestnej činnosti usvedčovať. Poukazujem najmä na to, že vo výpovediach týchto osôb je mnoho nezrovnalostí a nejasnosťami a súd sa rovnako vôbec nevysporiadal s mnohými ďalšími dôkazmi a okolnosťami tohto prípadu, ktoré svedčia v môj prospech. Vzhľadom na to, že súdy nižšieho stupňa vyčerpávajúco, racionálne a zrozumiteľne nezdôvodnili akými úvahami sa správali pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vysporiadali s ich vzájomnými rozpormi, ako sa vyrovnali s jeho obhajobou, prečo nevyhoveli návrhom na vykonanie ďalších dôkazov, resp. na opätovné vykonanie už vykonaných dôkazov, v konečnom dôsledku spôsobili, že napadnuté rozhodnutia je potrebné považovať za nepreskúmateľné, arbitrárne, porušujúceho jeho právo na obhajobu a spravodlivý súdny proces".

Obvinený navrhol, aby najvyšší súd vyhovel jeho dovolaniu, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu a prikázal súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor. Okrem iného uviedol: „Postupom súdov oboch stupňov, nedošlo k porušeniu práva na obhajobu. Na konanie v neprítomnosti odsúdeného, ako proti ušlému, boli splnené zákonné podmienky, keď súdy v priebehu konania opakovane zisťovali pobyt obvineného. Okresný súd svoje skutkové zistenia oprel len o dôkazy, ktoré na hlavnom pojednávaní vykonal, pri zachovaní práva na obhajobu a ich rozsah a obsah vyplýva z odôvodnenia jeho rozsudku. Podstatnou skutočnosťou je, že obvinený okolnosť, že bolo proti nemu konané ako proti ušlému, na ktoré podľa neho neboli splnené zákonné podmienky, pričom sa hlavného pojednávania zúčastňoval jeho obhajca, ktorému bola táto okolnosť známa už v pôvodnom konaní, nenamietal ani vo svojom písomnom odvolaní zo 7. januára 2014, ani v konaní pred odvolacím súdom. Je nutné zdôrazniť, že z listinných dokladov, predložených obvineným N. Z., spolu s jeho dovolaním, vôbec nevyplýva, kde sa v čase súdneho konania, o ktorom preukázateľne vedel, reálne nachádzal, najmä však neuviedol, prečo konajúcim súdom, ktoré jeho adresu opakovane zisťovali, ale ani svojmu obhajcovi, neoznámil svoju aktuálnu adresu pre doručovanie, ani nezaslal rozhodnutie o svojom aktuálnom pobyte. Je teda zrejmé, že sa skrýval a pohyboval po celom území Slovenskej republiky, ale i v zahraničí a vyhýbal sa tak trestnému konaniu". Prokurátor navrhol, aby najvyšší súd odmietol dovolanie obvineného N. Z. postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného N. Z. nie je opodstatnené, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

S ohľadom na uvedené nebol Najvyšší súd Slovenskej republiky oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak atrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu - dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomocí vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Trestného poriadku) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie je jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike odvolanie. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, pretože N. Z. bol počas celého konania zastúpený obhajcom a teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného N. Z. zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Pokiaľ obvinený namietal, že v jeho prípade neboli splnené podmienky na konanie proti ušlému ide o vecný nie však relevantný argument, ktorý by mohol odôvodňovať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. Z povahy veci vyplýva, že tento dôvod dovolania je vo vzťahu špeciality k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a preto ich kumulácia (tak ako to učinil obvinený v dovolaní) neprichádza do úvahy. Ak by teda dovolací súd ustálil existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku nebude v ďalšom, z toho istého dôvodu, konštatovať aj naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Argumenty obvineného o nesprávnom hodnotení dôkazov súdmi nižších stupňov „len v jeho neprospech“ nepredstavujú žiadny dovolací dôvod, pričom najvyšší súd pripomína, že v zmysle § 371 ods. 1 písm. i), veta za bodkočiarkou Trestného poriadku nemôže skúmať ani meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku - ak dovolanie nebolo podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. To znamená, že dovolací súd

nemôže posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov súdmi nižších stupňov. V rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným môže najvyšší súd preskúmať to či právna kvalifikácia konania zodpovedá skutku ustálenému v skutkovej vete rozhodnutia. V predmetnej veci súdy nižších stupňov správne právne kvalifikovali konanie obvineného N. Z. opísané v skutkovej vete rozsudku okresného súdu.

Okolnosť ako mal súd posúdiť podanie obvineného v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy konania nepredstavuje v tomto dovolacom konaní žiadny dovolací dôvod a preto sa tým najvyšší súd nemohol zaoberať.

Najvyšší súd nezdieľa názor obvineného, že súdy nižších stupňov neodôvodnili „vyčerpávajúco, racionálne a zrozumiteľne“ akými úvahami sa spravovali pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vysporiadali s ich vzájomnými rozpormi. Práve naopak rozhodnutia súdov nižších stupňov považuje najvyšší súd za kompletne a v dostatočnej a primeranej miere obsahujúce relevantnú vysvetľujúcu právnu argumentáciu.

Najvyšší súd poznamenáva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia nemá odpovedať na každú námietku alebo argument, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to aby bola strana konania pred súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

S ohľadom na uvedené najvyšší súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.

Tento dovolací dôvod je daný vtedy ak v dôsledku nerešpektovania ustanovení o konaní hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného (bez splnenia zákonných podmienok) došlo k závažnému porušeniu práva obvineného zúčastniť sa na konaní pred súdom. Zároveň ale platí, že tento dovolací dôvod možno použiť v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku, len ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a namietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Obhajoba mala v pôvodnom konaní dostatok príležitostí na namietanie nesplnenia podmienok na konanie proti ušlému, a to už od 30. novembra 2012 kedy okresný súd vydal opatrenie o vykonaní konania proti obvinenému N. Z. ako proti ušlému (č. l. 5773). Obhajoba ani raz v konaní pred okresným súdom nenamietala nesplnenie podmienok na konanie proti ušlému, pričom tak mohla učiniť nielen osobne na hlavných pojednávaniach ale aj písomne - kedykoľvek. Tak isto obhajoba uvedené nenamietala ani v odvolaní a dokonca ani v konaní o odvolaní pred krajským súdom, a to ani po tom, ako krajský súd rozhodol 4. júna 2015 (č. l. 6308), že sa bude vo vzťahu k N. Z. konať ako proti ušlému. Za daného stavu sú dovolacie aktivity a námietky dovolateľa obmedzené ustanovením § 371 ods. 4 Trestného poriadku. Preto nie je možné domáhať sa prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku v dovolacom konaní nápravy svojho pochybenia (nečinnosti v pôvodnom konaní).

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie je splnený žiadny dovolací dôvod, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného N. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.